

18/10/2016

ความสำคัญของการแยกแยะเอกลักษณ์วาฬ

วันนี้เราเจอวาฬกันกี่ตัว? ที่แดงถามหลังกลับมาจากการสำรวจ

ในหัวผมคิดสองอย่างคือ หนึ่ง ตอบอย่างซื่อสัตย์ หรือสอง ตอบให้ดูฉลาด ถ้าตอบอย่างที่คิดจริงๆผมจะบอกว่า 11 ตัวเพราะผมนับได้ประมาณนั้นจริงๆจากอารมณ์ ถ้าตอบให้ดูฉลาดผมก็จะคำนึงถึงเรื่องที่ว่าแดงเคยพูดว่าถ้าเราไม่แยกแยะวาฬให้ดี เราจะเริ่มนับซ้ำๆกันและคิดไปเองว่ามันเยอะ แต่วันนี้ผมยังไม่มีความมั่นใจพอแยกแยะวาฬ ผมก็จึงใช้วิธีลบไปซัก 6 และตอบว่า 5 ตัว

สาเหตุที่ผมคิดว่า 11 คือเลขที่ถูกเพราะวันนี้เราออกเรือกันตั้งแต่ประมาณ 9 โมงกว่าๆ ประมาณ 10 โมงเราก็เจอวาฬแล้ว Footage ในกล้องผมยังมีถ่ายวีดิโอถ่ายปลากระโดดไปแค่ 4-5 คลิปเอง คลิปที่ 6 ก็เป็นวาฬแล้ว ผมใช้แบตเตอรี่กล้องทั้งหมดไป 6 ก้อน ใช้ Memory card ไปสองการ์ดเต็มๆ เพราะเราเจอวาฬกันเรื่อยๆเลย เรียกได้ว่าไม่มีเวลาหายใจ

ตอนเช้า 10 โมงถึงประมาณเที่ยงๆเราเจอวาฬหลายพฤติกรรม มาเตี้ยๆหาเหยื่อกินตัวคนเดียว มาเป็นคู่ จับกันไปมาไม่ค่อยสนใจเรื่องกินเท่าตัวก่อน มาเป็นแม่ลูกอยู่ในช่วงสอนวิชา ผมสังเกตว่าพฤติกรรมของวาฬทั้งสามประเภทที่เจอวันนี้ไม่เหมือนกันเลย วาฬที่เราเจออยู่ตัวเดียวมักจะใช้เวลาตอนเหยื่อนาน กว่าตัวที่มาเป็นคู่แม่ลูก ถ้าผมเป็นนักวิทยาศาสตร์ผมก็จะเริ่มตั้ง Hypothesis เพื่อมาพิสูจน์ข้อสงสัยของผมที่ถามว่า “หรือว่าวาฬมีระบบช่วยกันตอนเหยื่อ ทำงานเป็น teamwork” เพราะพอกลับมาที่บ้านตอนกลางคืนผมมาไล่ดูวิดีโอที่ผมอัดมา ผมถ่ายจิ้งหะงขึ้นมาจากของตัวที่มาเป็นคู่ได้มากกว่าตัวที่มาเตี้ยๆได้เยอะเลย และตัวที่มาเตี้ยๆผมได้จิ้งหะงที่เป็นครีบชะเป็นส่วนมาก

ตัวที่มาเป็นคู่แม่ลูกมีความคล้ายกับถ่ายวาฬในห้องกระจก คือจะทำอะไรที่เหมือนกันพร้อมๆกันบ่อยๆ ผมไม่แน่ใจว่ามันเป็นเรื่องของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่คล้ายๆกับคน (ลูกมักพูดจาและทำท่าทางเหมือนกับพ่อแม่ http://ilabs.washington.edu/meltzoff/pdf/99Meltzoff_BornToLearn.pdf) บทความเกี่ยวกับพฤติกรรมในเด็กว่าด้วยเรื่องการเลียนแบบที่ผมเคยอ่านตอนทำการบ้านวิชาจิตวิทยาตอน ม.ปลาย) หรือว่าเป็นสัญชาตญาณที่นำเรื่องการเรียนรู้จากพฤติกรรม (คือไม่ต้องลอกเลียนแบบแม่มา เพราะเกิดมาก็เป็นอยู่แล้วประมาณนี้) คล้ายๆกับแมวที่ตกจากที่สูงแล้วพลิกตัวเป็นตั้งแต่เด็กหรือเด็กทารกที่รู้ว่าต้องเกาะราวตากผ้าไม่ให้ตกจากที่สูงตั้งแต่เกิด) ผมคิดว่ามันจะเป็นอย่างแรก สิ่งที่ทำให้ผมไม่แน่ใจใจคือเรื่องของการช่วยกันตอนปลา

หรือว่าพวกเขาไม่ได้ออกหากินแบบแมลงเพราะว่าเขาสอนลูกเขาในเรื่องการใช้ชีวิตอยู่ แต่เป็นเรื่องของการทำงานเป็นทีมที่ทำให้หาปลาง่ายขึ้น

ตอนที่เราเจอวาฬสองตัวเกี่ยวพาราสีกัน สิ่งที่น่าสนใจคือ มีใครซักคนบนเรือพูดออกมาว่า “ดูซิ ขนาดวาฬยังไล่จับกันจนลืมคิดเรื่องกินเลย” ผมเกิดภาวะอะไรซักอย่างกับประโยคนั้น เพราะผมคิดว่า “เออหว่า ตลกดี วาฬทำตัวเหมือนคนเลย เวลาผมจับสาวผมก็ไม่ค่อยคิดเรื่องกิน” และผมก็นิ่งไปเลย เพราะผมเพิ่งคิดว่า “เฮ้ย...พฤติกรรมนี้มันเป็นธรรมชาตินี้หว่า... วาฬเกิดจากธรรมชาติ...คนก็เกิดจากธรรมชาติ!”

สาเหตุที่ผมตกใจกับความคิดตัวเองอันนี้เพราะว่า ผมลืมไปแล้วว่าผมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างโดยธรรมชาติ! มันต้องเกิดอะไรขึ้นในช่วงอายุ 25 ปีของชีวิตผมที่ทำให้ผมลืมตัวและคิดไปเองว่าเผ่าพันธุ์ของผมเป็นสิ่งที่พิเศษกว่านั้น ผมแต่ยังไม่รู้ว่าคืออะไร เรื่องนี้ไม่เกี่ยวอะไรกับการดูวาฬเลยครับ ผมแค่เกิดภาวะที่น่าสนใจเลยมาแบ่งปัน

เข้าเรื่องต่อ จากปากกกว่าๆถึงสี่โมงเย็น คือตอนที่ทำให้ผมคิดว่าวันนี้ทั้งวันผมเจอวาฬมากถึง 11 ตัว มันเป็นจังหวะที่เหมือนกับหนัง จู่ๆไม่รู้เกิดอะไรขึ้น วาฬก็ขึ้นมากินปลากันทั่วทุกทิศ เหนือ ใต้ ออก ตก สงสัยเราเข้าไปในเขตที่ปลากะตักชุม บางทีขึ้นกันสามตัวพร้อมกัน หน้าสองตัว หลังหนึ่งตัว บางทีขึ้นข้างหน้าที่ ช้างหลังที่ ช้างๆที่ หายไปแป๊บๆก็ขึ้นมาใหม่พร้อมกันทีเดียวสี่ตัว คนบนเรือตะโกนกันตลอดเวลา (โดยเฉพาะพี่แคร์ พี่ในทีม Thaiwhales อีกคน) “หน้าเรือ 11 โมง! ช้างเรือ 3 โมง! โอ้โหๆๆ นูญๆๆ พระเจ้าๆๆ” ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่น่าสนุกมากสำหรับผม แต่อย่างที่ว่าแหละครับ พอเป็นเรื่องของความถี่ในการกินที่เร็วขนาดนั้น ผมเลยคิดไปเองว่า “มันไม่น่าจะเป็นตัวเดียวกัน เพราะว่ามันอยู่ด้านขวาของเรือ ผมจำได้ มันจะมาช่วยเรือได้อย่างไร”

นี่คือสาเหตุที่การแยกแยะวาฬหรือสัตว์อะไรก็ตามเป็นเรื่องที่สำคัญถ้าเราจะเอาเรื่องการศึกษาทางวิทยาศาสตร์อย่างใกล้ชิด มาเป็นตัวตั้ง ลองจินตนาการเล่นๆนะครับ ถ้าเกิดว่านักอนุรักษ์กุ๊ปรี่แยกแยะไม่ได้ว่ากุ๊ปรี่ตัวไหนเป็นตัวไหน เขาอาจจะจดในการสำรวจของเขาว่าเขาเจอกุ๊ปรี่ทั้งหมด 25 ตัวภายในหนึ่งวัน ในพื้นที่เล็กๆ! เจออย่างนี้ทุกวันเลยเป็นเวลา 30 วันต่อเนื่อง! เพราะฉะนั้นกุ๊ปรี่ไม่ใช้สัตว์สงวนอีกต่อไป! (แต่ในความเป็นจริงมันคือกุ๊ปรี่ 3 ตัวที่วิ่งไล่จับกันไปมา)

พอขึ้นมานรด สิ่งแรกที่พี่แดงทำคือเอากล้องของพี่ทอยมาดู (พี่ทอยคือผู้ช่วยพี่แดง วันนี้เป็นช่างภาพตามคอมทำหน้าที่ถ่ายภาพนิ่ง Photo ID ของวาฬที่ขึ้นมาเหนือผิวน้ำ) พี่แดงดูไปหนึ่งการรุดเต็มๆแล้วก็บอกว่า “ดูจากรอยแผลเป็นต่างๆ เอกลักษณ์ของครีบ จุดในปาก ตอนนี้ ผมแยกได้แค่สามตัวอยู่เลย” ผมรู้ว่าการรุดหนึ่งของพี่ทอยคือประมาณครึ่งเช้า...อ้าว...แค่ครึ่งเช้าผมก็นับได้ตั้ง 5-6 ตัวแล้ว ไม่ใช่เหรอ ผมขอจบไดอารี่วันนี้ด้วยการแบ่งปันจังหวะที่ผมประทับใจ ผมรู้ว่าตามผมเห็นสวยกว่าในภาพนี้จริงๆ แต่มันเป็นจังหวะตอนที่พระอาทิตย์สาดน้ำเป็นประกายสีทองตอน Golden Hour และเราพยายามขับเรือไปมากขึ้น เพื่อว่าวาฬจะขึ้นมากินปลาตรงกับเส้นของแสงอาทิตย์พอดี (พี่แดงบอกว่า “จะเอาอะไรมากมาย ผมเป็นวาฬนะเฮ้ย”)

